


Тернопільська обласна рада
Управління освіти і науки Тернопільської облдержадміністрації
Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія ім. Тараса Шевченка

Кафедра теорії і методики трудового навчання та технологій

ЗАТВЕРДЖЕНО
Проректор з навчальної роботи


М.Б. Боднар
«30» серпня 2019 р.



РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Сучасні техніки художньої обробки матеріалів

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

спеціальність 015 Професійна освіта (Деревообробка)

освітньо-професійна програма Професійна освіта (Деревообробка)

Кременець – 2019

Цісарук В.Ю. «Сучасні техніки художньої обробки матеріалів»: робоча програма вибіркової дисципліни для здобувачів вищої освіти, які навчаються за спеціальністю 015 Професійна освіта (Деревообробка). Кременець: 2019. 16 с.

Розробник:

Цісарук В.Ю. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії і методики трудового навчання та технології Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри теорії і методики трудового навчання та технологій

Протокол №1 від «30» серпня 2019 року

Завідувач кафедри теорії і методики

трудового навчання та технологій



Н.В. Бабій

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Рівень вищої освіти – бакалавр	вибіркова
	Галузь знань <u>01 Освіта/Педагогіка</u>	
Модулів – 1	Спеціальність: <u>015 Професійна освіта</u>	Рік підготовки:
Змістових модулів – 1		3-й
Загальна кількість годин - 120		Семестр
		7-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 4,5	Освітньо-професійна програма Професійна освіта (Деревообробка)	Лекції
		4
		Практичні, семінарські
		-
		Лабораторні
		44
		Самостійна робота
72		
		Вид контролю
		Залік

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить: 48/72 (40% / 60%).

2. Вступ

Анотація: Навчальна дисципліна «Сучасні техніки художньої обробки матеріалів» є вибірковою дисципліною циклу професійної підготовки для здобувачів вищої освіти за першим (бакалаврським) рівнем освітньо-професійної програми Професійна освіта (Деревообробка).

Вивчення компоненту передбачає підсилення і поглиблення загальних, фахових компетентностей та програмних результатів, котрі формуються в межах нормативних дисциплін: «Виробниче навчання», «Деревообробні верстати та інструменти», «Практикум з технічної творчості» та ін.

Програма містить загальний опис і зміст навчального матеріалу, тематику лекцій і лабораторних занять та самостійної роботи з рекомендованим розподілом навчального часу та критерії оцінювання кожної форми роботи.

Теоретичне навчання передбачає ознайомлення студентів із загальною теорією сучасних техніки художньої обробки деревних матеріалів, їх виникненням і розвитком в історичному аспекті, з локальними особливостями в різних етнографічних регіонах світу. Особливу увагу звертається на оволодіння студентами безпечними прийомами праці, дотримання ними правил санітарії та гігієни, технологічної і виконавчої дисципліни.

Також визначено розподіл балів за курс.

Ключові поняття: сучасні техніки художньої обробки матеріалів, патинування, крекелірування, золочіння, художнє випилювання.

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є розвиток у студентів художньо-естетичних смаків, творчого ставлення до праці, глибокого розуміння технологічних особливостей створення виробів з деревини, формування інтегрованих знань, комплексних умінь і навичок деревообробництва.

Програма передбачає оволодіння студентами основними техніками оздоблення виробів з деревини, а також технологіями виготовлення декоративно-ужиткових виробів.

Основними **завданнями** курсу “Сучасні техніки художньої обробки матеріалів” є:

- формування у студентів стійкого інтересу до технологій деревообробного мистецтва;
- розвиток творчих здібностей та естетичних смаків;
- навчання студентів основних прийомів і технік оздоблення, декорування, технологій виготовлення та реставрування пошкоджених виробів з деревини;

У процесі навчання за цією програмою студенти повинні ознайомитися з технологіями оздоблення виробу, навчитись розробляти технічну документацію на його виготовлення, орнаментальні композиції, підбирати техніки

декорування, виконувати трудові прийоми та операції, проводити кінцеве опорядження виробів з деревини, створювати каталоги й організовувати виставки творчих робіт.

Студенти повинні раціонально підходити до нормування часу на виготовлення виробу, опрацьовувати мистецтвознавчу, наукову та методичну літературу, постійно розвивати творчі здібності та розширювати світогляд.

студент повинен знати:

Поняття: народне мистецтво, декоративно-ужиткове мистецтво, художні техніки, формотворчі і декоративні техніки.

- історію розвитку та технологічні особливості технологій художньої обробки деревини;
- технологічне обладнання типу для виготовлення виробів з деревини;
- вимоги безпечної праці при виготовленні і оздобленні виробів з дерева;
- санітарно-гігієнічні норми роботи у майстерні та правила пожежної безпеки.

студент повинен вміти:

- орієнтуватися в технологічних особливостях виготовлення і обробки виробів з дерева;
- підбирати та виготовляти інструменти та пристосування для різьблення;
- експлуатувати технологічне обладнання для виготовлення декоративно-ужиткових виробів з дерева;

У процесі вивчення дисципліни, згідно освітньо-професійної програми Професійна освіта (Деревообробка), формуються такі компетентності:

Загальні

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 5. Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності.

ЗК 8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Фахові

ФК 1. Здатність до формування в учнів закладів професійної та професійно-технічної освіти ключових і предметних компетентностей з професійного навчання.

ФК 4. Здатність до рефлексії й осмислення власних та інших систем професійних цінностей; розвитку професійних здібностей та практичних навичок.

ФК 5. Здатність до графічного та вербального опису проектів виробів з деревини, розроблення проектно-конструкторської документації, внесення й оформлення змін у зв'язку з корективами які виникають у процесі реалізації проекту в матеріалі

ФК 6. Здатність застосовувати знання сучасної техніки та технологій, графічної грамотності, практичні вміння та навички проектно, конструкторської, виробничої діяльності при розробці та виготовленні виробів з деревини.

ФК 7. Здатність обробляти сировину та матеріали, виготовляти вироби з допомогою ручних, електрифікованих інструментів і технологічного обладнання, використовуючи нормативно-технологічну документацію та системи управління якістю.

ФК 8. Здатність організувати роботу в навчальній майстерні (або кабінеті), контролювати і забезпечувати дотримання технології та раціональної експлуатації інструментів і технологічного обладнання.

ФК 13. Знання загальних питань техніки та виробництва, будови та принципів дії технічних систем; знання мови техніки-креслення.

ФК 14. Здатність до творчого процесу: генерування ідей, висування гіпотез, асоціативного мислення тощо.

ФК 15. Здатність педагога до критичного аналізу власної педагогічної діяльності, до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання і саморозвитку.

ФК 17. Здатність грамотно вести навчально-методичну та технічну документацію.

Програмні результати навчання

ПРН 6. Визначати рівень особистісного і професійного розвитку; планувати, проектувати, конструювати, організовувати й аналізувати свою педагогічну діяльність на основі засвоєних компетентностей; моделювати траєкторію особистісного самовдосконалення; виявляти здатність до самоорганізації професійної діяльності, застосовувати ідеї та концепції для розв'язання конкретних практичних задач; демонструвати знання методів формування навичок самостійної роботи.

ПРН 8. Знати основні положення в галузі безпеки життєдіяльності та охорони праці у професійній діяльності; знати причини нещасних випадків та вміти планувати заходи з профілактики виробничого травматизму і професійної захворюваності, вміти аналізувати відповідність обладнання, котре використовується, вимогам безпеки; здатність нести відповідальність ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та навчальних ситуаціях; знати і дотримуватися правил безпечної експлуатації інструментів і технологічного обладнання, пожежної безпеки та захисту довкілля, уміти забезпечувати їхнє дотримання учнями.

ПРН 10. Застосовувати набуті знання для виконання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПРН 11. Знати та розуміти загальнотехнічну та спеціальну термінологію, аргументувати способи вирішення технічної задачі, робити висновки щодо правильності чи до хибності прийнятого рішення.

ПРН 12. Знати види деревних матеріалів та технологію їх обробки; пояснювати різницю між конструкціями об'єктів та їх функціональним призначенням, порівнювати їх параметри шляхом використання розрахунків, довідників, графіків.

ПРН 13. Знати та розуміти теоретичні основи графічної підготовки, загальні правила оформлення креслень, проектно-конструкторської документації, конструювання і моделювання; уміти виконувати креслення в системах автоматизованого проектування; уміти здійснювати ескізне проектування, креслення деталей і складальних одиниць, розробляти

технологічну послідовність виготовлення виробів, оформлювати та презентувати результати власної діяльності.

ПРН 15. Оперувати загальними знаннями з технологій виробництва, будови і принципів функціонування технологічного обладнання для обробки деревини; розрізняти види і способи обробки сировини та матеріалів; підбирати інструменти, матеріали та устаткування з урахуванням проектно-технологічної документації та системи управління якістю.

ПРН 17. Знати закони, на котрих ґрунтується робота апаратів, пристроїв, технічних систем для оброблювання деревини та застосовувати їх в процесі навчально-виробничої діяльності у закладах професійно-технічної освіти.

4. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1 Сучасні технології художньої обробки деревини і деревних матеріалів.

Тема 1. Вступ. Мета і завдання дисципліни. Сучасні технології художньої обробки деревних матеріалів. Технології: браширування, «Декупаж», патинування, золочення, кракелірування та ін.

Тема 2. Оздоблення виробів технологією браширування.

Суть технології. Інструменти і матеріали. Технологічний процес. Виконання вправ.

Тема 3. Технологія оздоблення виробів з деревини технікою «Декупаж»

Історії виникнення деку пажу. Матеріали і техніки виконання. Послідовність виконання роботи. Оздоблення виробів у техніці «декупаж»

Тема 4. Оздоблення виробів технологією патинування.

Суть технології. Інструменти і матеріали. Види патини і бітумів для патинування. Оздоблення виробів за технологією патинування.

Тема 5. Технологія декоративного золочення виробів з деревини.

Види декоративного золочення. Покриття поталлю. Покриття сусальним золотом. Технологія приготування левкасів. Види ґрунтів і технологія їх використання. Інструменти і технологія золочення виробів з деревини.

Тема 6. Технологія кракелірування деревини.

Суть технології. Інструменти і матеріали. Види кракелюрів. Імітація старіння виробів з деревини.

Тема 7. Технологія маркетрі.

Суть технології. Інструменти і матеріали. Технологічний процес. Правила і техніка підбору шпону. Виконання маркетрі.

Тема 8. Технологія інтарсії.

Суть технології. Інструменти і матеріали. Технологічний процес. Правила і техніка підбору дерев'яних вставок. Виконання інтарсії.

Тема 9. Технологія будинкового (домового) різьблення.

Суть технології. Інструменти. Розробка ескізів для виконання технології будинкового різьблення. Виконання елементів за допомогою електроінструментів.

Тема 10. Shou Sugi Ban (Yakisugi) – японська технологія обробки дерева вогнем.

Технології обробки деревини вогнем. Види і техніки. Правила безпечної праці при виконанні технології.

Тема 11. Оздоблення виробів технологією поєднання з епоксидними смолами.

Суть технології. Інструменти і матеріали. Види епоксидних смол і їх характеристика. Технологічний процес.

Тема 12. Технологія інкрустації.

Суть технології. Інструменти і матеріали. Матеріали для інкрустації. Технологічний процес.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	ін д	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1 Сучасні технології художньої обробки деревини і деревних матеріалів.												
Тема 1. Вступ. Мета і завдання дисципліни. Сучасні технології художньої обробки деревних матеріалів.	10	4				6						
Тема 2. Оздоблення виробів технологією браширування.	6			2		4						
Тема 3. Технологія оздоблення виробів з деревини технікою «Декупаж»	10			4		6						
Тема 4. Оздоблення виробів технологією патинування.	10			4		6						
Тема 5. Технологія декоративного золочення виробів з деревини.	16			6		10						
Тема 6. Технологія кракелірування	6			2		4						

деревини.												
Тема 7. Технологія маркетрі.	14			6		8						
Тема 8. Технологія інтарсії.	10			4		6						
Тема 9. Технологія будинкового (домового) різьблення.	10			4		6						
Тема 10. Shou Sugi Ban (Yakisugi) – японська технологія обробки дерева вогнем.	6			2		4						
Тема 11. Оздоблення виробів технологією поєднання епоксидними смолами.	10			4		6						
Тема 12. Технологія інкрустації.	12			6		6						
Разом за змістовим модулем 1	120	4		38		72						

6. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	К-ть год.
		денна
1.	Вступ. Мета і завдання дисципліни. Сучасні технології художньої обробки деревних матеріалів.	4
Всього		4

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	К-ть год.
1.	Оздоблення виробів технологією браширування.	2
2.	Технологія оздоблення виробів з деревини технікою «Декупаж»	4
3.	Оздоблення виробів технологією патинування.	4
4.	Технологія декоративного золочення виробів з деревини.	6
5.	Технологія кракелірування деревини.	2
6.	Технологія маркетрі.	6
7.	Технологія інтарсії.	4
8.	Технологія будинкового (домового) різьблення.	4
9.	Shou Sugi Ban (Yakisugi) – японська технологія обробки дерева вогнем.	2

10.	Оздоблення виробів технологією поєднання з епоксидними смолами.	2
11.	Технологія інкрустації.	4
12.	Оздоблення виробів технологією браширування.	6
Всього		44

8. Самостійна робота

Зміст самостійної роботи студентів з курсу складається з таких видів:

- виконання лабораторних робіт і звітів до них;
- опрацювання та конспектування окремих питань теоретичного матеріалу згідно робочої програми;
- виконання практичних завдань протягом семестру;
- пошук додаткової інформації до окремих питань курсу;
- підготовка до усіх видів контролю, зокрема до заліку.

№ з/п	Назва теми	К-ть год.
1.	Сучасні технології художньої обробки деревних матеріалів.	6
2.	Оздоблення виробів технологією браширування.	4
3.	Технологія оздоблення виробів з деревини технікою «Декупаж»	6
4.	Оздоблення виробів технологією патинування.	6
5.	Технологія декоративного золочення виробів з деревини.	10
6.	Технологія кракелірування деревини.	4
7.	Технологія маркетрі.	8
8.	Технологія інтарсії.	6
9.	Технологія будинкового (домового) різьблення.	6
10.	Shou Sugi Ban (Yakisugi) – японська технологія обробки дерева вогнем.	4
11.	Оздоблення виробів технологією поєднання з епоксидними смолами.	6
12.	Технологія інкрустації.	6
Всього		72

9. Методи навчання

Лекції – із застосуванням візуального супроводження курсу; лабораторні заняття – проводяться у спеціалізованих аудиторіях, обладнаних відповідно до специфіки курсу, зокрема №105 (лабораторія ручної обробки деревини), №107 (лабораторія художньої обробки деревини), №104 (лабораторія механічної обробки деревини); методи ілюстрування, демонстрування, інструктаж, індивідуальне консультування, відеоуроки та ін.

10. Методи контролю

Усне опитування, захист виконаних лабораторних робіт, залік.

11. Критерії оцінювання знань студентів з дисципліни

При викладанні дисципліни використовуються такі види навчальних занять, як лекції, лабораторні, індивідуальне консультування і керівництво самостійною роботою студента. Протягом вивчення дисципліни студент повинен виконати у повному обсязі всі види робіт, що передбачені робочою навчальною програмою (відвідування лекцій та опрацювання лекційного матеріалу, виконання та захист лабораторних робіт). У випадку якщо студент не виконав у повному обсязі всі види навчальних робіт, то залік він не отримує.

При оцінюванні знань студентів з дисципліни використовуються такі форми контролю, як засвоєння теоретичного матеріалу тем (лекційного матеріалу), що перевіряється опитуванням під час лабораторних і практичних занять; якість виконання лабораторних робіт (набуття теоретичних знань і практичних умінь) перевіряється шляхом захисту кожної лабораторної роботи. Оцінка, яка виставляється за лабораторне заняття, складається з таких елементів: знання теоретичного матеріалу з теми роботи; якість оформлення звіту; вміння студента обґрунтувати прийняті рішення; своєчасний захист роботи. Термін захисту роботи вважається своєчасним, якщо студент захистив її після виконання роботи або на наступному занятті. За несвоєчасний захист лабораторної роботи виставляється оцінка «задовільно». Пропущене з поважної причини практичне заняття студент повинен відпрацювати в лабораторіях кафедри у встановлений викладачем термін.

11.1 Оцінювання усних і письмових відповідей.

Відповідь здобувача освіти повинна мати характер зв'язного викладу матеріалу і виявляти чітке знання її глибоке розуміння вивченого.

При оцінюванні відповіді враховують:

а) повноту знань (чи знає студент весь матеріал з даної теми, а також попередній матеріал);

б) якість знань (як глибоко розуміє студент теоретичний і практичний зміст усіх понять; чи засвоїв він свідомо основні положення і правила на основі проекційно-просторових уявлень, чи вони засвоєні формально);

в) вміння застосувати набуті знання до розв'язування практичних завдань, зокрема, ілюструвати усну відповідь графічними зображеннями та ескізами, виконаними за допомогою спеціалізованих програм;

д) вміння використовувати спеціалізовані довідники та правильно застосовувати передбачені стандартами дані;

е) вміння викласти засвоєний матеріал правильною літературною мовою з використанням наукових термінів.

11.2 Оцінювання захисту лабораторних робіт.

- Кількість балів «10»: студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, повністю виконує завдання до лабораторної роботи, вміє самостійно здобувати знання, самостійно знаходить необхідну інформацію, вміє

використовувати набуті знання і вміння, переконливо аргументує відповіді, не допускає помилок викладаючи теоретичний матеріал дає цілком свідомі, правильні й повні відповіді на поставлені основні і додаткові запитання, правильно й точно формулює означення і правила; на вимогу викладача обґрунтовано ілюструє якість із положень або правил.

Кількість балів «9»: студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, з окремими недоліками виконує технологічні операції, але глибоко й свідомо розуміє матеріал і самостійно виправляє допущені помилки (після зауважень викладача), вміє самостійно здобувати знання, самостійно знаходить необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання.

Кількість балів «8»: студент володіє вивченим обсягом матеріалу, вміє узагальнювати, систематизувати інформацію; правильно виконує технологічні операції, відповідає на питання, але є незначні помилки.

Кількість балів «7»: студент відтворює понад 70% теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних правил і технології основних елементів меблевих виробів, поданих у завданнях до лабораторної роботи; може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є суттєві.

Кількість балів «6»: студент відтворює понад 60% теоретичного матеріалу на репродуктивному рівні, має середній рівень оволодіння матеріалом; з значними помилками виконує технологічні операції, деякі з них після детальної повторної інструкції викладача, виправляє помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.

Кількість балів «5»: студент відтворює 34-59% навчального матеріалу; виявляє знання і розуміння основних положень, але допускає значні помилки при виконанні завдань лабораторної роботи.

Кількість балів «4»: студент відтворює 25% навчального матеріалу, має низький рівень підготовки, дає відповіді не на всі питання, допускає значні помилки при виконанні практичного завдання.

Кількість балів «3»: студент має низький рівень засвоєння знань, на питання відповідає фрагментарно, допускає значні помилки при виконанні практичного завдання.

Кількість балів «2»: має низький рівень, відтворює менше 15% навчального матеріалу, не може виконати практичне завдання.

Кількість балів «1»: студент має низький рівень, відтворює менше 5% навчального матеріалу, не може виконати практичне завдання.

Кількість балів «0»: відсутність будь-яких знань, або відсутність студента на занятті.

За кожне заняття лабораторної роботи (2 год.), включно з завданнями для самостійної роботи, студент отримує максимум 10 балів, (загалом 220 балів). Загальна оцінка за лабораторні роботи визначається за формулою:

$$\Sigma(\text{лаб.мах}) = 220/2,2 = 100 \text{ балів}$$

12. Розподіл балів, які отримують студенти за I семестр 2020-2021 рр.

Поточне оцінювання та самостійна робота											Сума
Л1	Л2	Л3	Л4	Л5	Л6	Л7	Л8	Л9	Л10	Л11	
10	20	20	30	10	30	20	20	10	20	30	
$150/3 = 100$											100

Л1- Л11 –лабораторні роботи.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
67-74	D	задовільно	
60-66	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

- опорні конспекти лекцій і плани лабораторних робіт;
- мультимедійні презентації і відеоуроки;
- курс для дистанційного навчання на платформі Moodle.

14. Рекомендована література

Основна:

1. Антонович Є.А. Декоративно-прикладне мистецтво : навч. посіб.

/ Є.А. Антонович, Р.В. Захарчук-Чугай, М.Є. Станкевич. – Львів : Світ, 1993. – 272 с. : іл., табл.

2. Болюк О.М. Профілювання та різьблення у художній системі оздоблення дерев'яної сакральної архітектури Українських Карпат XVII – початку XX ст. : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. мистецтвознав. : 17.00.06 / Олег Миколайович Болюк; Львів. акад. мистец. – Л., 2000. – 18 с.

3. Буриков В.Г. Домовая резьба / В.Г. Буриков, В.Н. Власов. – М. : Евразийский регион, 1996. – 352 с.

4. Технологія деревообробного ремесла: навчальний посібник / Л. В. Оршанський, М. С. Курач, В. Ю. Цісарук, В. Є. Ясеницький; за заг. ред. Л. В. Оршанського. – Тернопіль: ТзОВ „Тернограф”, 2012. – 500 с.; іл.

5. Цісарук В.Ю. Технології художньої обробки деревини та методика їх навчання: навчальний посібник / В.Ю. Цісарук; [за заг. ред. проф. Оршанського Л.В.] – Кременець : [б.в.], 2018. – 88 с.

Додаткова література

6. Клапчук В. Церковні споруди на Гуцульщині XVIII – перша третина XX ст. / Володимир Клапчук // Мандрівець. – 2008. – № 4. . – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://journal.mandrivets.com/images/file/Klapchuk.pdf>

7. Коноваленко А.М. Основы столярного ремесла / А.М. Коноваленко. – К.: Мистецтво, 1996. – 304 с.: іл.

8. Коргун М.В. Моя техніка різьби і точіння / М.В. Коргун. – Полтава: Криниця, 1998. – 66 с.

9. Крейдлін Л.Н. Столярні роботи: підручник / Пер. з рос. В.К.Сидоренко. – К.: Вища шк., 1993. – 263 с.: іл.

10. Мельниченко П.П. Оздоблення садиби виробами з деревини / П.П. Мельниченко. – К.: Урожай, 1993. – 192 с.: іл.

11. Трудове навчання (обслуговуючі види праці): підруч. для 8 кл. загальноосвіт. навч. закл./А. І. Терещук, О. Ю. Медвідь, Ю. М. Приходько. — Київ: Літера ЛТД, 2016. — 284с.

12. Декупаж. Иллюстрированная энциклопедия/ Анна Зайцева. — М.: Эксмо, 2012. — 192с.: ил. — (Рукоделие).

13. Патина // Словник української мови : в 11 т. — К. : Наукова думка, 1970—1980.

Інформаційні ресурси

1. <https://www.derevo.info/> інформаційний портал деревообробної галузі

2. <http://osvita.ua> освітній портал "Освіта.ua".

3. <http://pedpresa.ua> освітній портал "Педагогічна преса".

4. <http://school.xvatit.com> гіпермаркет знань.
5. <http://teacherjournal.com.ua> Учительський журнал он-лайн.
6. <https://vseosvita.ua/> - Спільнота активних вчителів
7. <https://naurok.com.ua/> - Онлайн- проект для вчителів